

УДК 636.32/.38.081
© 2013

**Н.М. КОРБИЧ,
С.І. ПЕНТИЛЮК,**
кандидати
сільськогосподарських наук

Херсонський державний
аграрний університет

**ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ГУСТОТИ
ВОВНИ З ОСНОВНИМИ
ПОКАЗНИКАМИ
ПРОДУКТИВНОСТІ
ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО
ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ
ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ**

Для одержання оптимальних показників живої маси, настригу митої вовни, густоти вовни, а відповідно і рівня рентабельності, пропонується звернути увагу на розведення овець з густою вовною. Тварини цієї групи займають проміжне місце за всіма показниками, що позитивно впливає на одержання показників середнього рівня економічного розвитку, зокрема рівня рентабельності.

Сьогодні вівчарство України опинилося в кризовому стані: зменшилося поголів'я тварин, знизились їх продуктивність і показники відтворення, галузь залишається збитковою, немає гарантованих і прийнятих для виробництва ринків збуту продукції овець. Останніми роками вживаються заходи щодо відродження галузі вівчарства: розробляється і удосконалюється механізм державної підтримки галузі, розширюються ринки збуту продукції, реформуються принципи господарської діяльності підприємств за різних форм власності, зростає виробничий інтерес до кількісних і якісних показників продукції овець. Але фінансово ці заходи не підкріплюються в повній мірі. Проте майбутнє вівчарства, як і інших галузей тваринництва, пов'язано з докорінним поліпшенням спадкових задатків високої продуктивності, відтворної здатності овець та підвищення якості продукції вівчарства в Україні [1, 2].

Від фізико-механічних властивостей вовни залежать її виробничі призначення, асортимент вовнових виробів, їх якість. Ці властивості беруть до уваги, коли оцінюють якість вовни на вівцях під час бонітування, розподілення по класах і реалізації її заготівельними організаціями. Серед таких властивостей вовни є густина, тонина, звивистість, довжина її. Ці показники, передусім, обумовлені породою, індивідуальними особливостями тварин, методом годівлі та утримання. Дослідами підтверджено, що міжпородна та внутрішньопо-

родна мінливість густоти вовни, наприклад, значною мірою залежить від спадковості. Господарське використання овець на сьогодні все ще залишається недостатньо вивченим, зокрема густина вовни та її зв'язок з іншими показниками продуктивності.

Метою роботи було визначення кореляційних зв'язків густоти вовни з основними показниками продуктивності овець різних статевих-вікових груп (барани-плідники, вівцематки, ярки, барани-річняки) для подальшого використання їх у селекційно-племінній роботі з породою. Відповідно до мети вирішували й певні завдання. Було сформовано три дослідні групи з урахуванням статі та віку: тварини з дуже густою вовною (оцінка 5 балів); з густою вовною (4 бали); із задовільною густотою вовни (3 бали).

Загальна кількість дослідного поголів'я становила 120 голів, по 10 голів у дослідній групі. Проаналізовано основні показники вовнової продуктивності дослідного поголів'я: настриг немитої вовни, вихід митого волокна, настриг митої вовни, довжина, тонина вовни, звивистість, кількість та якість жиропоту. Охарактеризовано показники живої маси овець та розраховано кореляційні зв'язки між показниками густоти вовни та основними ознаками вовнової та м'ясної продуктивності дослідних тварин [3, 4]. Обчислено економічну ефективність проведеної роботи.

Результати досліджень та їх обговорення. Встановлено, що барани-плідники,

Показники продуктивності дослідних баранів-плідників та вівцематок

Показник		I дослідна – дуже густа вовна (ММ)	II дослідна – густа вовна (М+)	III дослідна – задовільна густа вовна (М)
Барани-плідники				
Жива маса, кг	$X \pm S_x$	111,9±6,67	115,0±14,50	118,5±6,40
	σ	7,75	17,47	8,53
	$Cv, \%$	8,74	15,61	8,20
Вихід митого волокна, %	$X \pm S_x$	62,2±5,09	61,2±3,08	58,8±4,37
	σ	6,76	3,86	5,48
	$Cv, \%$	10,87	6,31	9,32
Настриг митої вовни, кг	$X \pm S_x$	7,1±0,45	6,4±0,75	6,4±0,49
	σ	0,69	1,01	0,64
	$Cv, \%$	9,61	15,74	10,00
Довжина вовни, см	$X \pm S_x$	12,2±1,17	12,4±0,52	12,4±1,22
	σ	1,47	0,66	1,61
	$Cv, \%$	12,10	5,31	13,00
Вівцематки				
Жива маса, кг	$X \pm S_x$	64,6±7,20	61,80±8,20	58,0±6,00
	σ	9,42	10,64	8,21
	$Cv, \%$	15,29	16,43	14,15
Вихід митого волокна, %	$X \pm S_x$	59,0±5,21	55,7±7,59	58,0±3,59
	σ	6,17	9,16	4,45
	$Cv, \%$	10,45	16,42	7,69
Настриг митої вовни, кг	$X \pm S_x$	4,01±0,40	3,51±0,55	3,3±0,53
	σ	0,48	0,69	0,62
	$Cv, \%$	12,93	18,12	18,74
Довжина вовни, см	$X \pm S_x$	10,4 ±0,72	10,3±0,50	10,3±0,80
	σ	0,98	0,75	1,02
	$Cv, \%$	9,49	7,31	9,83

які характеризуються рідкою вовною, мали вищі показники живої маси. Так, середні показники їх живої маси були на 6,6 кг (5,6 %) більше, ніж у баранів-плідників I дослідної групи, та на 3,5 кг (2,9 %), ніж у тварин II групи (таблиця).

Вищі показники виходу митого волокна дали можливість одержати і вищі показники настригу митої вовни. Так, у баранів-плідників з дуже густою вовною (I група) настриг митої вовни становив 7,1 кг, різниця між тваринами II та III дослідних груп дорівнювала 9,8 %. Значної різниці за довжиною вовни між дослідними групами баранів-плідників не виявлено, і вона коливалася в межах 12,2–12,4 см. Проте тварини з рідшою вовною, зокрема II та III дослідних груп,

дещо переважали баранів-плідників з дуже густою вовною. Різниця становила 1,6 см.

У вівцематок відзначено протилежну закономірність порівняно з баранами-плідниками за розподілом тварин з урахуванням живої маси (таблиця). Найвищі показники живої маси мали вівцематки з дуже густою вовною. Різниця у них з вівцематками, для яких характерна густа вовна, становила 4,3 %. Значно вищу різницю зареєстровано між тваринами I та III-ї, тобто 10,2 %. За рахунок вищих показників настригу немитої вовни та виходу митого волокна вищий настриг митої вовни був у вівцематок I дослідної групи. Різниця з вівцематками II групи дорівнювала 12,5 % та з вівцематками III дослідної групи 17,7 %. Встановлено, що вівцематки дослід-

ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА МАРКЕТИНГ У ВІВЧАРСТВІ

Взаємозв'язок густоти вовни з основними показниками продуктивності овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи

них груп не мають вірогідної різниці за довжиною вовни. Перевага в 0,1 см виявлена у вівцематок з дуже густою вовною порівняно з вівцематками, для яких характерна густа і задовільна густина вовни.

У групі баранів-річняків була аналогічна закономірність за зміною живої маси з баранами-плідниками. Найвищі показники живої маси мали баранчики із задовільною густотою вовни порівняно з цим показником у баранчиків з густою вовною. Різниця між тваринами III та I груп становила 7,5 %. Найвищі показники зареєстровано в баранчиків з дуже густою вовною і за настригом митої вовни на 4,4 % більше, ніж у баранчиків з густою вовною, та на 13,3 % – із задовільною густотою вовни. Довжина вовни була найвищою в баранчиків з густою вовною. Різниця між баранчиками I та II груп дорівнювала 6,4 %. Проте із баранчиками, для яких характерна задовільна густина вовни, різниці майже не було.

У групі ярок за живою масою виявлено закономірність: чим рідша вовна, тим вищі показники живої маси. Так, жива маса ярок із задовільною густотою вовни була менше живої маси ярок I дослідної групи на 8,5 кг, II групи на 5,9 кг. Різниця в показниках із настригу митої вовни у ярок з дуже густою вовною (4,3 кг) і ярок, для яких характерна густа вовна, становила 0,4 кг, зі задовільною густотою вовни – 1,0 кг. Відзначимо: чим рідша вовна, тим її довжина більша. Так, ярки групи зі задовільною густотою вовни характеризувалися довжиною до 14,7 см. Найнижчий показник довжини вовни виявлено в ярок I групи – 13,3 см. Різниця між III та I групами ярок становила 9,5 %, між II та III групами ярок – 7,5 %.

Результати розрахунків кореляційних зв'язків показали, що, незважаючи на статево-вікові групи, жива маса має від'ємну кореляцію з густотою вовни, тобто при збільшенні живої маси тварини зменшується її густина, проте величина коефіцієнта тим вища, чим рідша вовна. Тобто коефіцієнт кореляції у тварин з дуже густою вовною коливався в межах $-0,05-0,32$, тоді як у тварин із задовільною густотою вовни він дорівнював $-0,24-0,64$. Встановлено, що настриг немитої вовни та вихід митого волокна характеризується позитивним низьким коефіцієнтом кореляції з густотою вовни ($0,02-0,39$). Настриг митої вовни з густотою вовни має позитивний, середнього рівня кореляційний зв'язок ($0,22-0,56$).

Розрахунки економічної ефективності підтвердили, що в усіх дослідних групах, за винятком групи вівцематок, рівень рентабельності був вищим у тварин із задовільною густотою вовни. Це пояснюється високими показниками живої маси, за рахунок якої було одержано й вищі прибутки. Тварини всіх дослідних груп з густою вовною (II дослідна група) займали проміжне місце; рівень рентабельності при реалізації немитої вовни та баранини коливався в межах $11,0-16,8$ %, при реалізації митої вовни та баранини $11,6-18,2$ %.

Для одержання оптимальних показників живої маси, настригу митої вовни, густоти вовни, а відповідно і рівня рентабельності, пропонується звернути увагу на розведення овець з густою вовною. Тварини цієї групи займали проміжне місце за всіма показниками, що позитивно вплинуло на одержання показників середнього рівня економічного розвитку, зокрема рівня рентабельності.

Бібліографія

1. Кучеренко Т. Ринок вовни / Т. Кучеренко // Пропозиція. – 2007. – № 2. – С. 32–34.
2. Туринський В.М. Вівчарство України як воно є / В.М. Туринський // Ефективне тваринництво. – 2007. – № 2. – С. 28–32.
3. Івіна-Маларенко О.С. Кореляційний зв'язок основних селекційних ознак овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи / О.С. Івіна-

Маларенко // Вівчарство. – Н. Каховка: “ПІЕЛ”, 2009. – Вип. 35. – С. 42–48.

4. Горлов О.І. Використання генетичних кореляцій для аналізу селекційних ознак овець різних типів продуктивності / О.І. Горлов, К.А. Івіна // Науковий вісник “Асканія-Нова”. – 2010. – Вип. 3. – С. 16–22.

Рецензент – доктор сільськогосподарських наук, професор **Т.І. Нежлукченко**